

Farkas József

Jézus embertana*

Most az emberről beszélek, és pedig abban a megközelítésben, hogy vajon miként gondolkodott a názáreti Jézus az emberről. Az a tény, hogy egy hozzánk hasonló ember életének az edényében megjelent az Isten, egy emberi életet csordultig töltött önmagával az Isten, már magában is hatalmas evangélium. Hatalmas evangélium, mert ez azt példázta, hogy az *emberi valóság alkalmas az isteni valóságnak a befogadására*. Nem idegen egymástól ez a kettő, Isten szívesen költözik az emberi valóságba. Ennek a názáreti Jézusnak az életében hitelesebben jelent meg az Isten, mint égzengésben, földindulásban, szivárványban vagy akár a legszebb, de emberi kéz csinálta templomban. Jézus életében hitelesen, kedvesen, egyszerűen, hatékonyan megjelent közöttünk az Isten. Ez már nagy evangélium önmagában. Gondoljunk arra, hogy az ótestamentumi vallásos emberek, akik nagyon kíváncsiak Isten közelébe, ugyanakkor mennyire rettegtek az Istennel való találkozástól. „Jaj nekem végem van, az Isten közelébe kerültem! Megemészt az a tűz, amely Istenből árad!” Jó lenne a közelébe kerülni, de ha vallásos közel kerülünk Hozzá, belepusztulunk, mert megemésztő tűz az Isten. Ez is az istentudatnak egyik elemi foka, de ennél mérhetetlenül magasabba emelt minket Jézus, amikor újra meg újra bátorított, hogy „ne féljete!” A maga példájával, édesgetésével győzte meg a szívünket, hogy a mi Istenünk nem megemésztő tűz, hanem életető szeretet. Ez tehát a mai témánk, hogy ez a názáreti Jézus miként gondolkodott az emberről. Ha nagy szót akarok mondani: Mi volt Jézus antropológiája, embertana?

Bátran kezdhethetjük a témát azzal, hogy Ő nem úgy gondolkodott az emberről, ahogyan a többiek. Minden területen már eleve elmondhatjuk ezt a mondatot, mert Ő minden területen, minden vonatkozásban másként gondolkodott, mint a többiek. A többieknek is volt valami gondolatuk az emberről, Jézusnak is volt, de az Ővé egészen más volt. Inkább csak úgy előljáróban, bemelegítőül elmondok

néhány ilyen *szembesítést*, hogy máris érzékeljük azt a másféleséget, ahogyan Ő gondolkodott az emberről.

Az *első* ilyen szembesítés az, hogy a korabeli zsidók, és gyakorlatilag onnan kezdve mindmáig úgy gondolkodnak az emberek, hogy kétféle ember van: vannak jó emberek, és vannak rossz emberek. A jó embereknek össze kell fogniuk, el kell zárkózniuk a rossz emberektől, mert azok megrontják a jó embereket. Külön össze kell bújniuk a jó embereknek, és vigyázniuk kell a jóságukra, mert a rossz emberek fenyegetik őket. Ez volt a korabeli zsidóságnak a tanítása. Ezzel szemben Jézus azt vallotta, hogy *egy anyagból van gyúrva minden ember*, egy az ember. Közelebből ez azt jelenti, hogy akiket rossz embereknek mondtak a jó emberek, azok nem is olyan nagyon rosszak, mint ahogyan a jó emberek állítják róluk; és a jó emberek nem is olyan nagyon jók, mint ahogyan önmagukról állítják. Egy az ember. Nem igaz, hogy kétféle ember van. Ez az egyik szembesítés.

A *második*: a zsidók úgy gondolkodtak, hogy ez a világ tisztátalan, és fertőzi az embert. Kívülről hatol be a fertőzés és a bűn az emberi életbe, tehát az a tennivaló, hogy állandóan mossuk magunkat rituális mosakodásokkal, lemosuk azt a szennyet, amivel a világ fertőz minket. És lehetőleg meneküljünk oda a szentség szférájába, ahol az Isten biztosít minket a világ fertőzésével szemben. Ez a tipikus zsidó szemlélet. Ezzel szemben Jézus azt mondja, hogy *belülről kifelé jön a gonosz*, nem kívülről megy befelé. Biztosan emlékeztek az ezzel kapcsolatos Igékre, most nem töltöm az időt azzal, hogy mindegyiket felolvassam. Ráismerünk Jézus gondolatára: „Nem az fertőzteti meg az embert, ami bemegy, hanem ami kijön az emberből, mert a szívben születnek a gonosz indulatok” (Márk 7,15). Jézus szerint tehát vajmi keveset érnek a rituális mosakodások, és vajmi keveset ér a szent területre való bemenekülés, mert a szívünk ott is jelen van, ott is termeli, és újratermeli a gonoszt. Jézus koncepciója tehát nem

az, hogy a világból kimenekülni valami szent területre, hanem: Istentől úgy venni a szentséget, hogy az a hét-köznapunkat – ott, ahol éppen vagyunk – megszentelje! A lényeg itt az, hogy kívülről jön-e a fertőzés, mert akkor kívül kell valamit csinálni – vagy belül születik a gonosz, és akkor ott bent kell történnie valaminek. Jézus gondolata az, hogy a szív mélyén kell történnie valaminek.

A *harmadik* szembesítés: a zsidók úgy gondolták, hogy teljesítményeik által, a saját erejükben is megállhatnak Isten előtt. Az ember képes az Istent megengesztelni, jóra hangolni – engedelmességgel, bűnbánattal, áldozattal. Bizonyos teljesítmények után emelt fővel állhat az ember az Isten előtt. „Isten, nézd, megtettem!” Ezzel szemben Jézus azt vallotta, hogy isteni érintés, isteni gyógyítás, isteni erő kell ahhoz, hogy Isten elé állhassunk. Ebben a gyülekezetben már sokszor elhangzott, még egyszer el kell mondanom: Jézus Krisztus szerint *igaz emberi életet élni csak emberen túli erők segítségével lehet*. Igaz emberi életet élni kizárólag belső, emberi forrásokból nem lehet! Igaz, teljes, emberi életet csak mennyei segítséggel lehet élni. – „Nálam nélkül semmit nem cselekedhettek” (Jn 15,5), vagy: „Szükség néktek újonnan születnetek” (Jn 3,3.5), ezek az Igék utalnak erre az én alaptélemleremre, amit ismét meg ismét emlegetek.

Negyedik pontnak mondom, és külön is hangsúlyozom ezt: a zsidók gondolkodása szerint a jó emberek – a vallásos, a templomos, az erkölcsös emberek igazában már biztonságban vannak, hiszen ők jók, vallásosak, ott tanyáznak Isten közelében, őket nem érheti baj. Ezzel szemben Jézus úgy gondolkodott, hogy *a legnagyobb veszélyben éppen a „jó” emberek, a vallásos emberek vannak*. Ő furcsa módon úgy gondolkodott, hogy a betegek, a bűnösök, a kivetettek, a bukkott nők közelebb vannak az üdvösséghez, mint a vallásos emberek. Szinte elviselhetetlenségig fokozta ezt a feszültséget Jézus, például amikor a főpapoknak, a vallási előljárók-

* 1977-ben elhangzott igehirdetés.

nak azt mondotta, hogy a parázna nők és a vámszedők előttetek, a szemetek láttára mennek be a mennyek országába, méghozzá nem is úgy, hogy ti majd utánuk kullogtok, hanem ti kimaradtok, kívül maradtok. Szemetek láttára mennek be (Máté 21,31)! Ez egy döbbenetes gondolat: a jó emberek a kárhozát veszélyében vannak, de közel vannak Istenhez amazok. Ezt ilyen szembesítésben mondhatjuk, hiszen számtalanszor mondotta Jézus: „Jaj néktek, ti gazdagok, könnyebb a tevének átmenni a tű fökán...” – és ez vonatkozik a szellemi gazdagokra, a vallásos gazdagokra, az erkölcsben, szentségben gazdagokra is. Jaj néktek, ti gazdagok! És „boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek a mennyeknek országa!” Boldogok, akik törött életűek, betegek, bűnösök, akik ráeszméltek a szegénységükre, kiáltanak Lélekért, segítségért. „Boldogok vagytok, tiétek a mennyeknek országa!”

Ez a kis szembesítés is mutatja, hogy Jézus valóban nagyon másként gondolkozott az emberről, mint ahogyan a korabeli zsidóság gondolkozott. De mindezt tekintsük bevezetésnek, és most közelítsünk magához a témához: **Miről beszél Jézus antropológiája?** – Még egy kis bevezető megjegyzés: Nem szabad vagy nem hasznos olyan *statikus* definíciót mondani az emberről, amely címkévé lesz, és azt ráakasztják az emberre. Például: az ember = *homo sapiens*; ezt azóta variálták: a *homo ludens*, a *homo faber*, ezek ilyen címkék: „az ember ilyen”, vagy „az ember a legfejlettebb állat”, vagy: „az ember bűnös féreg”, vagy akár ez a szép hármasság: „az ember test, lélek és szellem”. Ezekben van igazság, de túl merev, statikus a meghatározások! Ma igazában *funkcionális definícióra van szükség*, vagyis közelebről ilyenfajta definícióra: „az ember úgy lesz emberré, hogy...”, és akkor leírjuk azt a folyamatot, azokat a funkciókat, amelyeknek a során lesz az ember igazán emberré. Amikor tehát én most szeretném bemutatni Jézus embertanát, egy ilyen „funkcionális” Igét választottam az Ő szavaiból, és annak nyomán szeretném bemutatni, hogy hogyan kell elmondani „keresztényül” ezt a mondatot, hogy „az ember úgy lesz emberré, hogy...”. Ez az Ige Máté evangéliumában olvasható – a másik háromban is olvasható, de most éppen a Mátét választottam –, Máté 16,25-ben van ez a mondat: „*Aki meg akarja menteni életét, az elveszti, aki pedig elveszti életét értertem, az megtalálja!*” Ez most a kiemelt Ige, ennek világosságában szeretném tehát elmondani, hogy hogyan gondolkozott Jézus az emberről.

Nagyon szép ez az új fordítás: aki „menteni” akarja... A régi fordításban az van, hogy aki „meg akarja tartani”, de valóban: a görög ige elsősorban ilyesmit jelent, hogy „menteni”. Aki menteni akarja az életét, az elveszti. Ha ez igaz, és a folytatása is igaz, hogy aki pedig hajlandó elveszíteni az életét, az megtalálja, akkor a funkcionális definíció Jézus szerint az, hogy **az ember úgy lesz igazán emberré, hogy egyszer csak kiáll a sorból**, és valami mást csinál, mint amit addig ő is csinált, meg a többiek azután is csinálnak. Úgy lesz emberré igazán az ember, hogy kiáll a sorból, *ti. ebből a sorból, hogy mindvégig menteni akarja az életét.*

Jó ez a szó – ismét mondom, mert éppen az orvosok mondhatják meg leginkább itt közöttünk, hogy mennyi veszély fenyegeti az emberi életet. Tulajdonképpen csoda az, hogy élünk. Hajszálereken – megpattanó, vagy meg nem pattanó hajszálereken és mi mindenben fordul meg az életünk. Igazában nem az a csoda, hogy egy kicsit itt-ott betegek leszünk, hanem az a csoda, hogy túléljük ezt a néhány évtizedet, amit kaptunk, mert annyiféle betegség és a természet vagy az emberi társadalom felől érkező támadás fenyegeti állandóan az emberlétet. Tehát bele van építve az emberi működésbe, hogy „menteni az életemet”. Ennek van egészen egyszerű és ösztönösen működő mechanizmusa is; vannak olyan „vézreakciók”, amelyek szinte akaratunktól függetlenül megmozdulnak bennünk, és az életünk mentését célozzák. De vannak magasabb rendű önmentő funkciók is. Valóban: az ember menteni akarja az életét! Azt mondja Jézus: Ez rendben van egy bizonyos határig. De a magasabb rendű életnek a titka az, hogy egyszer csak kiáll az ember ebből, és valami újat kezd. Aki mindvégig csak menteni akarja az életét, az elveszti, aki azonban hajlandó elveszíteni értertem az életét, az magasabb szinten megtalálja.

Különböző gondolatokkal, szókötésekkel lehet kifejezni ezt a hallatlanul nagy gondolatot. Szerintem itt nemcsak Jézus embertanának, hanem az üdvtanának is a közepénél járunk. Aki fél a haláltól, az belehal abba, hogy mindig menti, mentegeti, rejtegeti az életét. *Aki nem fél a haláltól, aki beleveti magát a halába, az magasabb szintű életre jut. Ez Jézus antropológiájának a szíve*, a központi tétele. Ezt egy kicsit szeretném részletezni is, mert így túlságosan tömör, de azért forgassuk a szívünkben ezeket a szavakat is, mert a lényeg mégiscsak benne van ebben a szövegben. Aki mindig csak menteni, átmenteni akarja a létét, az belehal ebbe. Aki viszont beleveti magát a ha-

lába, az túléli önmagát, ezt a nyomorult kis reszkető, régi önmagát. Összesítve úgy mondhatjuk, hogy az *elvallalt* halálok sorozatán át jutunk az életnek magasabb szféráiba. Ezt már kitágíthatjuk akár az örökkévalóság arányaira is. Még egyszer mondom: az elvallalt, az *önként* végrehajtott halálok sorozatán át jutunk az emberlét magasabb szféráiba.

Hogy egy kicsit jobban értsük, ezt az egy gondolatot három részre tagolom, így a részleteiben is jobban jobban megértjük, miről van szó. Tehát az emberré válásnak, vagy ha úgy tesszük, **a krisztusi emberré válásnak három fejezete** a következő:

Az első fejezet az, hogy az ember menteni akarja magát. Ez helyes, ez legális. Így kell indulni! Minden egészséges emberi élet így indul: ajándékba kaptam az életet, meg akarom tartani, gazdagítani akarom. A lélektan kifejezéseivel így mondhatom ezt: keresem önmagam, megtalálom önmagam, megvalósítom önmagam, kiformalom az énelem, a személyiségemet, ebbe a centrális gazdagságba, az énelemnek a tudatos világába integrálom az élet élményeit. Tehát igenis az emberré válásnak az első fejezete ez, hogy *menteni* akarom az életemet a pusztulásból, a kifosztatástól, a szegénységtől, a betegségtől. Menteni akarom, mert élni akarok, ÉN akarok lenni, a személyiségemet gazdag személyiséggé akarom formálni. Ezt a keresztényeknek is így kell cselekedniük: először ki kell bontakoztatni az életet a maga maximális gazdagságában. De ez csak az első fejezet. Hogy ez meddig tart, az kinél-kinél változó.

A második fejezet az, hogy mikor már ez sikerült, egyszer csak váratlanul kérdések, kérdőjelek kezdik ostromolni az egészet. Nálam huszonkét-huszonhárom éves koromban kezdődött a második szakasz. Pontosan emlékszem rá: harmadéves teológus voltam itt a budapesti Teológián, amikor egyszer csak egy barátom, egy nálamnál lényegesen idősebb, kedves ember, aki aztán az életét is odaadta Jézus Krisztusért, elkezdett kérdéseket intézni hozzám. Ez az ember nagyon szeretett engem, odajött hozzám, és azt mondta: „Te, Jóska, tudod te azt, hogy az életed gyümölcstelen, és így ahogy van, nem ér semmit?” Mondta ezt nekem, aki ösztöndíjas voltam, évfolyamelső voltam a Teológián, és igazán dicsekedhettem mutatós eredményekkel – azt mondta, hogy *semmi!* Először fölingerelt ez a „támadás”, de aztán – itt van az életnek valami csodálatos titka – ez a „döfés”, amit szeretetlenségnek vagy ítélkezésnek is lehetne mondani, ez isteni töltést kapott, belém

akadt, elkezdett bennem dolgozni, elkezdett kínozni.

Nos, megjelent az a bizonyos „kérdőjel”. Elkezdődött a második fejezet az életemben. Egyfelől egy integrált, gazdag életet mutathattam fel, de megjelent a kételkedés, a kérdés, hogy tényleg értékes? Tényleg gazdag? Élet ez egyáltalán így, ahogy csinálom? Szakmailag úgy szoktam ezt mondani, hogy a pszichikus életben, amit addig éltem, megjelent a pneuma, az isteni Szellem. Ez a kérdés, ez a belém csimpaszkodó, ez a szabadulni nem engedő kérdés, hogy „Élet ez?”, a Szellemnek a munkája volt az én pszichikus életemben. Meghasadt az életem. Az integrált élet dezintegrált élet lett: feszültségek, kínlódások kezdődtek. Jaj annak az embernek, aki nem jut el ide, de jaj annak az embernek is, aki eljut ide, mert az élet legnehezebb szakaszához jut el, amikor ide érkezik el. Elkezdődik az életében ez a dezintegrálódás, egymásnak feszülnek az elemek, a belső elemek, és itt, ebben a fázisban dől el igazában az embernek a sorsa.

Mit csinál az ember, amikor a szépen integrált életét szellemi támadás éri? Ilyen szellemi támadások, hogy „Ez nem igaz!” „Ez képmutatás!” „Ez nem igazi érték!” „Ez nem igazi élet!” Hogyan dönt ilyenkor az ember?

Különböző lehetőségek vannak. Itt lesz aztán már tragikussá, ha ebben a helyzetben is még mindig csak „menteni” akarja valaki az életét. Ebben a szakaszban ez már tragikus lesz! Idáig indokolt volt, mert össze kellett gyűjteni azt az életet, amit majd odaadok. De amikor jön a Szellem támadása a pszichikus élet ellen, és az ember elkezd görcsösen menteni az életet, akkor ön maga halálos ítéletét írja alá, önkezeléssel kárhoztatja magát! Mert nem akar belépni a következő szakaszba, menteni akarja az életét, és itt értjük meg azt, hogy miért féltette Jézus a „jó” embereket, a vallásosokat, a gazdagokat. Most már értjük, hogy az a bizonyos kérdőjel, az az ostrom, amit a Szellem intéz a pszichikus élet ellen, az legkevésbé lesz fogatos a gazdag embernél, a „jó” embernél, a kiegyensúlyozott embernél, a tisztességes embernél: „Mit okvetetlenkedtek, hogy ez nem élet? Miért nem élet ez?” En is okvetetlenkedhettem volna, ha nem lett volna akkora ereje annak a kérdésnek, amelyik akkor ostromolt engem. A gazdag ember, a jól szituált, a szellemileg, morálisan rendezett életű ember visszautasítja ezeket a kérdéseket, visszautasítja a szellem ostromát. Bezzeg egy utcalány vagy egy bélpoklos ember, egy kivetett ember mindjárt fölfigyel, ha azt mondják neki, hogy „Te, hát ez nem élet! Kap-

hatnál ehelyett gazdagabb életet Istentől!” Fölfigyel erre az evangéliumra, örömmel veszi ezt: Abba lehet hagyni az eddigit, és valami jobbat, mást, magasabb rendűt lehet ajándékba kapni. Így már érthető, hogy Jézus „evangéliumára” fölfigyeltek az utcalányok, fölfigyeltek a vámszedők, a senkik, a bélpoklosok, viszont fölingerelte ez a beszéd a gazdagokat, a jókat, a vallásosokat. „Ami testtől született, az test, és az el is megy a testtel; szellemi érintésre, újjászületésre van szükségetek!”

Itt vagyunk a második fejezetnél. Az életünk dezintegrált élet lesz, küszködő, meghasadt élet lesz. Mi a folytatás? Mondom: lehet úgy dönteni, hogy mentem az eddigi gazdagságomat; lehet megakadni a hasadtságban, és akkor az ember neurotikussá vagy skizofrénné lesz – kétféle sántikáló ember lesz, elveszíti a békességét, mert a régi világban sem érzi magát otthon, de nem tud beletalálni az új világba sem. Neurotikussá lesz.

Ez a mai emberre a legjellemzőbb: valami módon érzi, hogy az nem élet úgy, ahogy éli, de nincs ereje másra, nincs látomása sem, hogy mi lenne a másik? Hogy kellene oda belépni abba a másikba? Nem tudja azt, hogy Valaki itt járt és ezt mondta: „Én vagyok az út, én vagyok az igazság és én vagyok az élet! Általam lehet az Atyához – azaz az élet isteni teljességéhez – elérkezni” (Jn 14,6)!

Itt van a három lehetőség: Vagy görcsösen menti az ember az életét ebben a kritikus állapotában, és akkor beválik az, amit Jézus mond: „Aki menteni akarja az életét, az belehal!” Vagy hasadt ember lesz, és ide-oda sántikál. Vagy pedig dönt!

És akkor jön a harmadik szakasz, a *harmadik fejezet* az emberré válás útján, amikor már nem akarom menteni az életemet, hanem hajlandó vagyok *odaadni* az életemet! „Aki elveszíti az életét, aki odaadja az életét, az jut el az élet teljességére.”

Az élet egyik legnagyobb élménye az, amikor kilazulunk az ÉN-görcsből. Nagyon keserves dolog, amikor az embernek a lába, izma, karja görcsbe merevedik; iszonyatosan éles szűrő fájások vannak egy görcsbe merevedett lábban, kézben. Hát

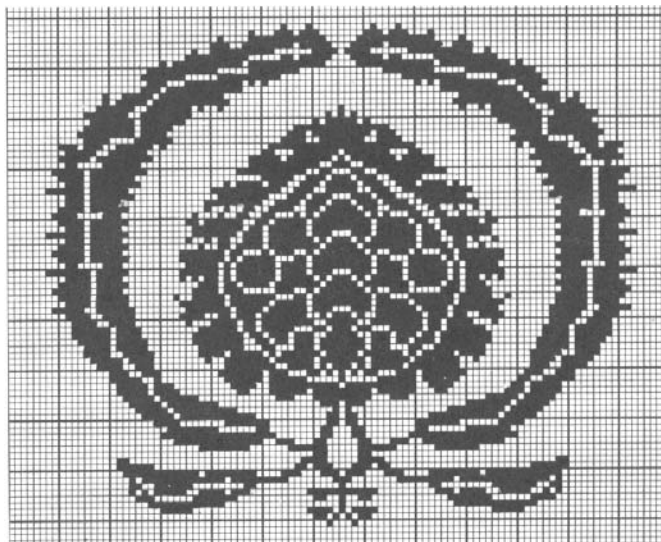
még amikor az egész életünk ilyen ÉN-görcsbe merevedik! Az „Én igazságom”, az „Én jogom” az „Én gazdagságom”, az „Én tudományom”, az „Én szentségem, az „Én értékem”! És jaj, a többiek nem méltányolják, és akkor harcolni kell!

Csodálatos élmény *kilazulni* az ÉN-görcsből, és betagozódni „az” ÉLET-be! – Az ÉN-görcs egy kicseppentett kis életke a nagy életből, az ember ezt a kicseppentett kis életet, ezt az ÉN-görcsöt akarja megtartani, de ez szétfolyik, széttapossák az emberek! Ha ebből az ÉN-görcsből kilazul, akkor egyszer csak csodálatos módon betagozódik az isteni életbe, Isten szeretetébe.

Ezt meg kell próbálni, ezt nem lehet leírni. Nem lehet ezt definiálni, ez *van*; ez Jézus antropológiája. Természetes az, hogy menteni akarjuk az életünket, indokolt is egy bizonyos esetig, határpontig, de az élet növekedése az, hogy egyszer csak kérdésessé lesz az egész, amit eddig csináltunk, és akkor dől el a sorsunk, hogy ezeket a kérdéseket beengedjük-e, és miként válaszoljuk meg! Jézus Krisztus a válasz.

Minden győzelem a magunk hiú, kicsinyes, testies, gyáva, reszkető, haláltól rettegő énjén, minden győzelem az énünkön *egy-egy győzelem a halálon*. Minden győzelem – amikor a hétköznapi tudod nem kimondani azt, hogy „De nekem van igazam!”, amikor tudod elengedni magadat, a hiúságot, a sértődésedet; amikor gyakorlatozol a halállal, akkor mégy be az ÉLET-be!

Még egyszer mondom tehát: az elvállalt halálok – a hétköznapi halálok sorozatán át emelkedünk magasabbra és magasabbra. Kell-e még mondanom befejezésül azt, hogy mindez, amit most elmondtam, nem doktrína volt Jézusnál, hanem személyes, megélt élet. Olyan utolérhetetlen hűségig, ahova mi már nem tudunk el-

jutni; ti. a golgotai kereszti menőn. Ő megtanulta letenni az életét, halálba adni az életét! És hogy Ő ezt nem könnyen csinálta, azt is bizonyítja a Biblia, hiszen van benne olyan, hogy „ha lehetséges, múljék el tőlem a keserű pohár” (vö. Mt 26,39) – és verejtékezett, vért verejtékezett amaz utolsó imádságában; nem volt könnyű Neki. Annál csodálatosabb volt, hogy győzelemre jutott! És valóban megjelent Benne az isteni élet.

De mondom: az evangéliumokból nekem különösen kedves ez a két szócska, amit egy kicsit előbb talá-lunk, nem a szenvedéstörténetben, hanem úgy a közepe táján a Máté evangéliumnak: hogy „Igen, Atyám! Mert így volt ez kedves Teelőttem” (Mt 11,26)! Az új életben a kedves biznyság az, amikor spontán módon jön ki belőlünk az, hogy „Igen, Atyám!” Amikor egy-egy halálra, egy-egy megaláztatásra, megrövidü-

lésre, halált közelítő betegségre azt mondom, hogy „Igen Atyám! Így kedves ez Te előttem! Legyen áldott a Te neved, köszönöm, Atyám!” Amikor nem a görcsös birkózás következik, hogy Istenem, én élni akarok, én a Te gyógyító kegyelmedet, és a Te csodákat akarom, hanem ez a kedves krisztusi lélek: „Igen, Atyám, így kedves!”

Jézus Krisztus ezt nem doktrínaként hagyta reánk, hanem Nála az élet gyakorlata volt ez, és mint „evangéliumot” adta nekünk azzal, hogy „emberek, nincs más út az életre, csak a halálon át”! Ez a nagy paradoxonja Jézus tanításának. Nincs más út az üdvösségre, csak a „kárhozatot” át! A halál kapu, amelyen át a magasabb rendű életre lehet eljutni. De azért legyen Jézusé az utolsó szó: „Akkor Jézus azt mondta a tanítványainak: Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát” (azt hiszem, nem kell

részletezni, nem a legnemesebb, Istentől való önmagát, hanem azt a kicsinyes, azt a hiú, azt az ÉN-görcsös önmagát: ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg ezt a görcsös ÉN önmagát), „vegye fel a keresztiét, és kövessen engem! Mert aki meg akarja menteni az életét, az elveszti, aki pedig elveszti életét értem, az megtalálja. Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall!” Mert mit adhat az ember váltságdíj az életéért, a lelkéért, amit gazdátlanul, gondozatlanul otthagyt az embernek a világnak a béklyóiban?

Forrás: Jézus Istene. „Én és az Atya egy vagyunk” (Öt evangélizáció, 1977), 41-52.

A 80 oldalas, kis alakú füzet megrendelhető: Somhegyi Kiadó és Nyomda Kft., 2481 Velence, Gárdonyi u. 40. – Tel.: 22/472-174 – E-mail: somhegyi@somhegyikft.axelero.net

Ilyen az ember?

„Még csak odáig jutottam el, hogy hinni tudok a jóságban, a megbékélésben, a szeretetben. Ezeket át talán egy nap el-jutok odáig, hogy hinni tudok az emberben. Mert ez a fontos. Amíg nem tudunk hinni az emberben, addig nem tudjuk új-jáépíteni a világot sem.” (Wass Albert: Istenkeresés)

Igen, én is hiszek a jóságban, hogy jónak lenni jó. De tudom, hogy jónak lenni nehéz.

Igen, én is hiszek a megbékélésben, hogy a békétlenekkel békességre jutni jó. De tudom, hogy a békességteremtésig vivő út emberi számításokkal van kiköveve: minde-nekelőtt nekem jó, ha nem rezeg köröttem a levegő, nekem előnyös, ha rendezetlenség nem szívja el energiáimat, engem tesz nagyobbá – „legalább Istenem előtt” –, ha békességteremtő vagyok.

Igen, hiszek a szeretetben, mert szeretni az ember legjobb énjének megnyilvánulása. De tudom, hogy szeretet címén az ember a legkörmönfontabb formákban azon munkálkodik, hogy őt szeressék: „Szeretném, ha szeretnének, és lennék valakié...”.

Micsoda őserő ez az önszeretet, ha még Jézusunk is erre építve biztat: amit szeretnél, hogy veled tegyenek, te is azt tedd mással. Olyan őserő ez, mely sajnos ajtót nyit az önzés számtalan formájának is. Nyilvánvalóan „nem”-et mondok az önzésre, de „igen”-t mondok az önszeretetre. De hol húzódik a határ? Hogyan tájékozódik, mikor annyi átfedési veszély leselkedik? Kibe kapaszkodjam, hogy önámításba ne vigyen hívó, kegyes lelkiségem?

Nem tudok hinni az emberben. Nem istenképű? Nem, szerintem istenkép-reményű. Miért is higgyek az emberben? Hiszen az ember csak vágyaiban végtelen, minden egyébben nagyon is véges: véges testi működésében, véges szellemi kapacitásában, véges lelki erejében. Mindenki elkészítheti a maga végességének rajzát.

Miért is higgyek az emberben? Hiszen az ember nagyon is kiszolgáltatott, élete jó esetben széltől lengetett nád-élet. Sokféle erőhatás eredőjének irányában sodródik, és a jobb közérzet érdekében úgy tesz, mintha ő akarná

ezt, pedig sok esetben inkább csak beletörődik, elviseli, elfogadja.

Miért is hihetnék az emberben? Hiszen az ember a maga létharcában és érvényesülési küzdelmében messze felülmúlja a többi élőlényt. Ez a felülmúlás főként huncutságokban, betyárságokban, és nem ritkán gazemberségekben nyilvánul meg.

Ilyen az ember. Ilyen emberrel akarja valaki újjaépíteni a világot? Ilyen emberrel kell Isten Országát megjeleníteni a Földön? Ez lenne az immanens reményünk alapja?

Az én immanens reményem alapja az a belső tapasztalatom, hogy valami/Valaki biztat, úz, ösztökél, hogy cselekvően igyekezzem jó ember lenni. Ez egy biztos pont. Akármilyen köröttem a világ, akármilyenek az ellenerők, ez az erő hatni akar. Fejlődőképesen jónak kell lenni. Ezt ajánlgatom gyermekeimnek, erről elmélkedem kisközöségi sorstársaimnak, és efelé terelgetem a szót azokkal, akik szóba állnak velem. Csak semmi kivetítés, csak semmi felelősségáthárítás. A jóvá válás rajtam fordul, a jobbá válás rajtam fordul. Ha egy kicsit is jól szereted magad – és ki ne szeretné magát? –, akkor magadat kell a belső hangodhoz fölzárkóztatnod. Higgyünk magunkban, hogy esélyt kapjon az Isten Országá – „immanens reményünk” – a Földön!

Az én immanens reményem minden emberi végesség, minden kiszolgáltatottság és minden létharcos betyárság ellenére az, hogy ez a Hang csodákra is képes lehet, de csakis általunk, ha jól nekigyürkőzünk a mindennapi megszentülésnek. Szeretném megfogadni Nagy László költő gondolatát: „Műveld a csodát, ne magyarázd!” (Hegyi beszéd)

Király Ignác